

Total Time : 2 Hours

Maximum Marks : 60

- NB :**
1. Please check if you have received the correct Question Paper ;
  2. Answer all Questions as per the instructions given ;
  3. Do not reveal your identity or put any signs, markings, inscriptions anywhere on your answer sheets ;
  4. Give relevant case laws / references / illustrations.

Q1. Answer Any Six of the Following : 6 X 2 =12 Marks

- a. What does the SARFAESI Act deal with ? / SARFAESI कायदा कशाशी संबंधित आहे ?
- b. What is the legal presumption under the Negotiable Instruments Act for dishonor of a cheque? / धनादेशाचा अनादर करण्यासाठी निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट्स कायद्यांतर्गत कायदेशीर गृहितक काय आहे, ते नोंदवा ?
- c. Name any Four Nationalised Banks in India that issue Credit Cards for Indian Citizens ? / भारतातील कोणत्याही चार राष्ट्रीयीकृत बँकांची नावे सांगा ज्या भारतीय नागरिकांसाठी क्रेडिट कार्ड जारी करतात ?
- d. What do you understand by the term 'Legal Proceedings' under the provisions of the Banker's Books Evidence Act ? / बँकर्स बुक्स एव्हिडन्स ॲक्टच्या तरतुदीखालील 'लीगल प्रोसिडिंग्स', या संज्ञेद्वारे तुम्हाला काय समजते ?
- e. What is a 'Bearer Instrument' ? / 'बेअर इन्स्ट्रुमेंट' म्हणजे काय ?
- f. What is a 'Noting' ? / नोटिंग म्हणजे काय ?
- g. What are the objectives of the Negotiable Instruments Act ? / निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट्स कायद्याची उद्दिष्टे काय आहेत, ते नोंदवा ?
- h. What is a 'Bank Rate' ? / 'बँक रेट' म्हणजे काय ?
- i. What do you understand by the term 'days of grace' as per the provisions of the Negotiable Instruments Act ? / निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट्स ॲक्टच्या तरतुदीनुसार, 'डेज ऑफ ग्रेस' म्हणजे काय ?
- j. Who was the chairperson of the Committee, based on whose report of the year 1991, the Debt Recovery Tribunals were set up in India ? / 1991 मध्ये, ज्या अहवालाच्या आधारे, भारतात कर्ज वसुली न्यायाधिकरणाची स्थापना करण्यात आली होती, त्या समितीचे अध्यक्ष कोण होते ?

Q.2 Answer Any Two of the following :

2 X 6 = 12 Marks

- Role of Reserve Bank as 'Banker's Bank. / 'बँकर्स बँक' म्हणून रिझर्व्ह बँकेची भूमिका
- Structure of Indian Banking System. / भारतीय बँकिंग व्यवस्थेची रचना.
- Tribunals under Recovery of Debts Due to Banks and Financial Institutions Act. / बँकांना आणि वित्तीय संस्थांना दिलेल्या कर्जाची वसुली अधिनियम अंतर्गत न्यायाधिकाऱ्यांवरील संक्षिप्त नोट.
- Roles and Responsibilities of SEBI. / सेबी च्या भूमिका आणि जबाबदाऱ्या.

Q.3 Answer Any Two of the following :

2 X 6 = 12 Marks

- In a court case regarding a financial dispute, the Bank's records are presented as Evidence. The opposing party challenges the admissibility of these records under the Bankers Book Evidence Act, claiming that they are not authentic. / एक आर्थिक वादाच्या कोर्ट केस मध्ये बँकेचे रेकॉर्ड पुराव्या म्हणून सादर केले जातात. विरोधी पक्ष या रेकॉर्डच्या स्वीकार्यतेवर बँकर्स बुक इविडन्स अॅक्ट अंतर्गत प्रश्न उपस्थित करतो, असा दावा करत आहे की ते प्रामाणिक नाहीत.
  - What provisions of the Bankers Book Evidence Act support the admissibility of bank records?
  - Discuss the implications of this act in legal proceedings involving financial disputes. /
    - बँकर्स बुक इविडन्स अॅक्टच्या कोणत्या तरतुदी बँक रेकॉर्डच्या स्वीकार्यतेला आधार देतात?
    - आर्थिक वादांमध्ये या अॅक्टचा कायदेशीर प्रक्रियेत काय प्रभाव आहे, यावर चर्चा करा.
- Neena draws a Bill of exchange on Sunil. Sunil accepts the Bill of Exchange without any consideration. The Bill of exchange is transferred to Shivani without consideration. Shivani transfers it to Krishna for value. / नीना यांनी सुनील वर बिल ऑफ एक्सचेंज काढले. सुनील कोणताही मूल्याची अपेक्षा न करता, ते बिल स्वीकारतो. नंतर, बिल ऑफ एक्सचेंज शिवानी कडे विना मूल्य हस्तांतरित केले जाते. शिवानी ते बिल मूल्यासाठी कृष्णा कडे हस्तांतरित करते.

Decide the following giving appropriate reasons : / योग्य कारणे देऊन निर्णय घ्या :

- Whether Krishna can sue the prior parties of the said instrument ? / कृष्णा या इन्स्ट्रुमेंटच्या आधीच्या पक्षांवर खटला भरू शकतो का ?
- Whether prior parties to Krishna have any right of action ? Give elaborate reasons for your answers. / कृष्णा व्यतिरिक्त इतर पक्षांना कारवाईचा अधिकार आहे की नाही, ते सविस्तर स्पष्ट करा ?
- What important provisions with respect to the powers of the Reserve Bank of India were provided by the Supreme Court in the landmark judgment of the Reserve Bank of India V/s. Peerless General Finance and Investment Company Limited. / रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया V/s.

पीयरलेस जनरल फायनान्स अँड इन्व्हेस्टमेंट कंपनी लिमिटेड च्या ऐतिहासिक निकालात सुप्रीम कोर्टाने रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया चे अधिकार च्या संदर्भात कोणत्या महत्त्वाच्या तरतुदी प्रदान केल्या होत्या, ते स्पष्ट करा.

d. i. A Bill of Exchange dated 13th November, 2024, is made payable three months after date. Identify the date at which the said instrument will mature on ? / 13 नोव्हेंबर 2024, ह्या तारखेची बिल ऑफ एक्सचेंज, तारखेनंतर तीन महिन्यांनी देय केली जाते. हे बिल ऑफ एक्सचेंज कोणत्या तारखेला परिपक्व होईल, ते ओळखा ?

ii. Anil draws a Bill on Vaani on 13th November, 2024 for Rs. 50,000 for 3 months payable after sight. Calculate due date in the above case ? / 13 नोव्हेंबर 2024 रोजी, अनिल ने वाणी ला दर्शनानंतर 3 महिन्यांसाठी देय रु. 50,000 चे बिल काढले. वरील प्रकरणात देय तारखेची गणना करा ?

iii. Determine what shall happen if actual due date of Anil's Bill happened to be a sudden holiday ? / अनिल च्या बिलाची देय तारीख, अचानक सुट्टी झाल्यास काय होईल, ते ठरवा ?

Q.4 Answer Any Two of the following :

2 X 12 = 24 Marks

a. Define and distinguish between Promissory Note, Bill of Exchange and Cheque. / प्रॉमिसरी नोट, बिल ऑफ एक्सचेंज आणि चेक, ह्या प्रत्येकीची व्याख्या करा आणि त्यांच्या मधील फरक काय आहेत, ते सविस्तर लिहा.

b. Elaborately explain the various provisions related to the appointment, qualifications, disqualifications, roles and responsibilities of the members of the Board of Directors and the Chairmen of Banking Companies India. / भारतीय बँकिंग कंपनीज च्या संचालक मंडळाच्या सदस्यांची आणि अध्यक्षांची नियुक्ती, पात्रता, अपात्रता, भूमिका आणि जबाबदाऱ्यांशी संबंधित विविध तरतुदी विस्तृतपणे स्पष्ट करा.

c. Explain elaborately as to how does the Banking Regulation Act influence the operations of Banks in India ? / बँकिंग नियमन कायदा भारतातील बँकांच्या कार्यपद्धतीवर कसा प्रभाव टाकतो, ते सविस्तर स्पष्ट करा ?

d. Discuss in elaborate details, the various salient provisions related to the forms of business which the Banking Companies in India can engage and can not engage as per the Banking Regulation Act and the Reserve Bank of India Act. / बँकिंग रेग्युलेशन अँक्ट आणि रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया कायदानुसार, भारतातील बँकिंग कंपन्या ज्या व्यवसायात गुंतू करू शकतात आणि करू शकत नाहीत, त्या व्यवसायाच्या स्वरूपाशी संबंधित विविध ठळक तरतुदींची विस्तृत तपशीलवार चर्चा करा.

*****